

afb. 3. Munro, Nieuwe Plattegrond van Rotterdam, 1796-1797 (detail), met daarop een aanduiding van de mogelijke positie van het stadhuis bij de Gapersteeg (B) en een projectie van het plein in de Blaak. In deze opzet zou een relatie ontstaan tussen de Beurs (A) en het stadhuis. De grote schepen moesten dan voortaan via de Scheepmakers- of Wijnhaven (C) richting de Leuvehaven varen. (detail GAR, RI 50)

ben.⁶ De gelijktijdige voorbereiding en uitvoering van twee prestigieuze architectuuropdrachten was simpelweg te hoog gegrepen.

Het stadhuis als centrum van de stad

De vroedschap had haar commissie in oktober 1762 expliciet opgedragen 'haar gedagten [...] laten gaan waar ter plaatse en op wat manier t selve gesteld zoude behooren te worden'.⁷ De commissie diende dus niet alleen te adviseren over de architectuur van het nieuwe stadhuis, maar ook –en in de eerste plaats– over de locatie van het nieuwe gebouw in de stad. Er kleefden bezwaren aan handhaving op de plaats aan de Hoogstraat omdat nieuwbouw ten koste zou gaan van nabijgelegen woningen. Voor een regelmatige, rechthoekige plattegrond moesten de huizen aan de Hoogstraat in de 'oksel' van de beide stadhuisvleugels namelijk worden ont-eigend en gesloopt. Bovendien zou bij de nieuwbouw rekening moeten worden gehouden met het muurwerk van het bestaande

stadhuis. Algehele sloop betekende immers alleen maar kapitaalvernietiging en dat was te allen tijde ongewenst. Een andere reden om verplaatsing van het stadhuis te overwegen was waarschijnlijk dat de bestaande locatie in de ogen van de stadsbestuurders te weinig stedenbouwkundige grandeur bood: de Hoogstraat was relatief smal en de Kaasmarkt was een onregelmatig en weinig omvangrijk plein.

De commissie werd bij haar onderzoek naar alternatieve locaties geholpen door anonieme rapportages van geïnteresseerde burgers, die uit liefde voor hun stad hun diensten, kennis en inzichten aan het stadsbestuur aanboden. De precieze status van deze rapporten is bij gebrek aan notulen van de commissievergaderingen niet geheel duidelijk, maar zij werden zorgvuldig bewaard bij de overige papieren rond het project. Tot de onderzochte alternatieven behoorden de Grote of Erasmusmarkt en een positie bij de Zeevismarkt. Op 12 februari 1763 bood een anonieme